

Dkt. Marv Wilson, Manabii, Kipindi cha 15, Hosea, Sehemu ya 2

© 2024 Marv Wilson na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Huu ni kipindi cha 15, Hosea, Sehemu ya 2.

Sawa, niko tayari kuanza. Tuombeane.

Tutaanza. Tunasoma maandiko, Bwana, na tunakumbushwa kwamba watu waliomba kama kawaida kama walivyopumua. Tunakushukuru kwa watu hawa waliolewa na Mungu ili tuweze kuwasoma, watu ambao uliwatembelea tena na tena kwa wakati mwingine kwa njia za ajabu sana, ambao mazungumzo yao kukuhusu yalijaza kila hatua katika njia ya maisha.

Tusaidie kamwe tusitenganishe imani yetu na kufanya mambo ya kiroho. Tusaidie kutambua kwamba sisi ni wa kiroho, tuko hai kwako katika yote tunayofanya, katika yote tunayofikiri, na katika yote tunayotenda. Tunaomba kwamba tujifunze masomo mapya kuhusu rehema na neema yako kwa watu kwa upande wa Mwenyezi.

Tusaidie kujifunza masomo ya Hosea kuhusu upendo wako usio na kikomo, uwezekano wa mwanzo mpya na hata urejesho. Asante kwa maandiko ambayo tunaweza kujifunza huko Gordon waziwazi na kwa uhuru. Omba kwamba shule hii ibaki kuwa shule inayozingatia Biblia na Kristo kila wakati.

Ninaomba haya kupitia Kristo Bwana wetu. Amina. Nitapitisha shuka kuhusu Pasaka yetu inayokuja.

Ni Aprili 6. Ni wazi kwa rafiki yako yeyote, lakini ukinipa bahasha ya kulipia yako, ambayo nitaichukua kwa darasa la kwanza baada ya kurudi kutoka mapumziko, unaweza kulipa kwa pesa taslimu. Wanafunzi ni \$12, lakini nimepata mfadhili aliye tayari kupunguza hiyo dola chache zaidi hadi \$10.

Watu wazima hugharimu \$20, kwa hivyo inajumuisha mlo. Huu ni mfano mzuri wa kile tunachofanya hapa North Shore. Kuleta pamoja kanisa la kiinjili na timu yao ya ibada, kufanya kazi na rabi kwa ajili ya muziki wa Seder.

Inakuonyesha kile ambacho mahusiano ya Kikristo na Wayahudi yanaweza kufanya. Chukua mada moja katika Maandiko: ukombozi. Sherehekea tukio la kibiblia; la zamani zaidi linalosherehekewa kila mara, na hakika, sherehe muhimu zaidi inayotokana na Biblia kwa jamii ya Kiyahudi, iwe katika ugenini au katika nchi.

Ukombozi, Pasaka, ni sikukuu ya kurudi nyumbani kwa Wayahudi, maisha ya familia, kukumbuka muujiza mkubwa zaidi ambao Mungu alifanya. Kwa hivyo, hiyo itakuwa Hekaluni Shirat Hayyam Jumatano jioni, Aprili 6. Tutaondoka hapa saa 4:45, na labda tutarudi chuoni karibu saa 3 asubuhi, makadirio yangu yatakuwa.

Je, una maswali yoyote kuhusu hilo? Unaweza kuongeza, kufuta majina kwenye hilo hadi darasa la kwanza au la pili baada ya mapumziko. Lakini nalipitisha hilo sasa kwa mara ya kwanza. Je, una maswali yoyote kuhusu hilo? Mara ya mwisho tulipoanza kujifunza baadhi ya mambo muhimu ya Hosea.

Tulisema, Hosea alikuwa mtu wa wakati mmoja na Amosi katika Ufalme wa Kaskazini. Nusu ya kwanza ya karne ya 8 KK, au kama marafiki zetu Wayahudi wanavyoiita, KK, kabla ya Enzi ya Kawaida. Ukiwahi kusoma kitabu kinachosema KK, mara nyingi huandikwa na mwandishi Myahudi.

AD ni CE, Enzi ya Kawaida. Mara ya mwisho nilikuwa nikizungumzia baadhi ya mitazamo kuhusu ndoa ya Hosea na Gomeri, ambayo ni tatizo kiasi fulani na imekuwa wazi kwa tafsiri mbalimbali. Jambo la mwisho nililotoa lilikuwa ni mtazamo ambao Abraham Joshua Heschel ameuzelea.

Yaani, ndoa hii ilikuwa kuonyesha jinsi Mungu alivyohisi kuhusu Israeli, na ilibidi, kwa njia nyingi, awasilishe kihisia hisia hizo za kina, hisia hiyo ya kina ya jinsi alivyovunjika moyo. Na jinsi anavyowajali watu wake, ambao wangepanya uzinzi kwa miungu mingine.

Na kwa hivyo, Heschel angesema uzoefu huo kimsingi ulikuwa kwa faida ya nabii mwenyewe. Na ingawa nadhani tunaweza kukubaliana kwamba Mungu aliwatenga manabii na kuwaeleza mapenzi yake, masikitiko yake ya ndani na wasiwasi wake. Lakini, pia tunahitaji kukumbuka kila wakati kwamba kusudi la Mungu kuzungumza na nabii halikuwa tu kuelewa kisaikolojia na kihisia masikitiko ya Mungu, lakini pia nabii alikuwa njia ya ufunuo.

Kwa hivyo, ilikuwa zaidi ya kumgusa nabii, ilikuwa ni kuwagusa wale walio karibu naye. Mungu alimbadilisha nabii ili nabii naye aweze kuathiri mabadiliko kwa wengine. Na kwa hivyo, ni zaidi ya kumjulisha nabii hisia ya huruma ya kimungu, majonzi ya kimungu.

Nabii anateseka kama Mungu anavyoteseka. Muhimu? Ndiyo. Lakini ndoa yake ilikuwa kama tamthilia inayoigizwa kama tukio la kusudi la kuwasilisha ukweli wa Mungu kwa watu.

Maandiko hayaishii na nabii. Au uzoefu wa jinsi Mungu anavyohisi hauishii na nabii. Kwa kweli ni kuwapa wengine mambo haya.

Maoni mengine mawili ya haraka ningependa kuyafupisha. La kwanza, Gomeri anakuwa kahaba baada ya ndoa yake na Hosea. Hii ni tafsiri ya kawaida sana.

Wazo ni kwamba Mungu hangewahi kwa sababu Yeye ni Mungu ambaye hangetaka kamwe kujiathiri Mwenyewe na hali ya dhambi kama hiyo. Badala yake, jambo hili lote linamtokea Gomeri, mke wa Hosea, baada ya wao kuoana. Hakuwa mwanamke mwovu, mwanamke mzinzi.

Alikuwa msafi wakati Hosea alipomwoa. Lakini aligeukia maisha haya ya ukahaba baada ya ndoa, unasema mtazamo huu. Na kwa hivyo amri katika 1.2 hapa, kuhusu kwenda kujitwalia mke wa ukahaba na kupata watoto wa ukahaba, amri hiyo ingewakilisha si maneno halisi, bali wito wa Mungu kwa nabii.

Kwa kutazama nyuma, Hosea anaangalia maisha yake na kuyaelewa hivyo. Anapoangalia nyuma katika miaka yake mingi, anagundua kwamba wito huo ulimjia alipomchukua mke wake, mke ambaye alithibitika kuwa mwaminifu. Kwa hivyo, hivi ndivyo ingekuwa.

Na hivyo, kwa maana nabii, Mungu, kwa ufahamu wake wa awali, alijua kwamba hili lingemtokea Gomeri. Angeanguka katika hali hii. Kwa hivyo, kama nilivyosema, kuoana mke wa uzinzi hutumika kwa njia ya kutarajia.

Hosea aliona kwamba mkono wa Mungu ulikuwa umeleta ndoa ambayo, kwa mtazamo wa kibinadamu, ilikuwa na msiba. Na Hosea anapokumbuka maisha yake baadaye, anapoandika, anatafakari kuhusu tukio hilo la msiba. Mustakabali wa Gomeri katika uaminifu alipoelewa hilo.

Heschel anabainisha katika tanbihi katika moja ya kazi zake kwamba usemi maalum wa Kiebrania uliotumika hapa unaweza kueleweka kumaanisha mtu aliyekusudiwa kuwa kahaba au kahaba. Mtu anaweza kuwa kahaba. Kwa hivyo, hiyo ni njia moja ya kawaida ya kuelewa maandishi.

Na hatimaye, njia nyingine ambayo ndoa wakati mwingine imetafsiriwa ni kile tunachoweza kukiita mtazamo wa asili, au mtazamo halisi, au mtazamo wa thamani ya uso. Isome tu kama inavyoonekana. Na, kwa hivyo, mtazamo huu ungesema inaonekana kuwa jambo la busara zaidi kumwona Gomeri kama mwanamke mpotovu ambaye Mungu alimchagua kwa ajili ya ndoa na Hosea.

Kwa nini? Kwa sababu Mungu alitaka kwa njia ya kushtukiza au ya kuisimua kutuma ujumbe. Alitaka kuuwasilisha ujumbe kwa nabii na watu wake kwa njia ya wazi kabisa. Na, kwa hivyo, unapochunguza maandiko mengine yote, unaweza kusema, sawa, mtazame Isaya.

Isaya sura ya 20 inasema alitembea uchi na bila viatu katika mitaa ya Yerusalemu na akawa kitu cha kuchekwa na watu, kazi ngumu sana. Au mtazame Yeremia. Mungu anamkataza Yeremia kuoja, jambo ambalo lingekuwa kazi ngumu sana katika ulimwengu wa mfumo dume, na kumfanya awe kitu cha kutiliwa shaka sana, msalaba mgumu kuubeba.

Kuna mambo mengine tunayoweza, au mahali tunapoweza kwenda katika maandiko, ili kumwelekeza Mungu akiwaomba watu wafanye kazi zisizo za kawaida sana, ili kuchonga ujumbe wa neema au hukumu katika mawazo ya watu. Na hii inazungumzia ukubwa wa hali ya Hosea. Na, kwa hivyo, mtazamo huu ungechukua moja tena kama lugha iliyo wazi.

Kwa kweli alioa kahaba. Na hivi ndivyo Mungu alivyokuwa akiwaona watu wake. Upendo wao kwake ulikuwa umekwisha, na wakaingia katika uhusiano mwingine, mmoja wa ibada ya sanamu na ya kishenzi ya Wakanaani unaohusisha ukahaba mtakatifu, na Israeli ilikuwa imetoweka kabisa.

Sawa, kuna mambo mengi tofauti kuhusu mitazamo hii mbalimbali, ambayo sina muda wa kuyaeleza kwa undani zaidi ili kujaribu kuyakosoa, lakini nilitaka ujue baadhi ya njia kuu ambazo ndoa, ambayo yenyewe ni tatizo, imetazamwa. Sasa, tukiiangalia ndoa yenyewe, na tena, mtazamo mkubwa wa Hosea, mmoja hadi wa tatu, ni wa wasifu. Ndoa ya nabii mwenyewe na Gomeri, hadithi ya ndoa hii iliyoshindwa, na kuzorota polepole kwa ndoa, ambayo, katika kuelezea maisha yake binafsi, unaposoma sura hizi tatu za kwanza, unatambua kuwa ni kubwa kuliko maisha yake mwenyewe.

Kwa sababu Mungu anasimulia hadithi ya Israeli na kuirejelea Israeli kupitia mambo mengi haya katika maisha ya nabii mwenyewe, watoto hao watatu wametajwa katika sura ya kwanza. Na utaona katika 1-2 kwamba anaenda kwa Gomeri, naye akamzalia mwana; utaona katika 1-3.

Na mwana huyo, kwa kweli kila mmoja wa watoto hao watatu, majina yao yana maana ya mfano. Hilo hutokea kila wakati katika Biblia. Utamwita Yesu, atawaokoa watu wake kutoka katika dhambi zao.

Masihi atakuwa Imanueli, Mungu pamoja nasi. Na angalau kwa kadiri Mathayo alivyohusika, kauli kali sana ya uungu wa huyu ambaye angezaliwa kwa kuzaliwa kwa kimungu, kwa njia isiyo ya kawaida. Majina ya Maandiko yanatoa masomo mara nyingi.

Avram, baba aliyetukuka, anakuwa Avraham, baba wa watu wengi, au umati wa watu. Yitzhak, Isaka, vicheko, na vicheko ni muhimu kwa simulizi, n.k. Sawa, kuna watoto watatu: Yezreel, Loruhamma, na Lo-Ami.

Hebu tuangalie simulizi hapa, basi. Mtoto wa kwanza anazaliwa kwake. Baadhi ya wasomi husisitiza sana ukweli kwamba mtoto wa kwanza pekee ndiye neno dogo, yeye, linalotajwa.

Kuna watoto wengine wawili waliozaliwa, lakini haimwambii. Je, kuachwa ni muhimu? Kwa wale wanaosema ni muhimu, kunaweza kumaanisha kuwa yeye ni kahaba, na watoto hao wanaweza kuwa wamezaliwa na mtu mwingine. Je, hiyo ina maana kubwa sana kati ya mistari? Labda.

Lakini, inasema Yezreeli ndiye mtoto wa kwanza kuzaliwa, na Yezreeli ni mwana. Sasa, kuna maneno mawili yanayotumika katika neno hili: Yezreeli. Yezreeli inamaanisha Mungu hutawanya.

Mungu hupanda au hutupa nje, akienea, kama mbegu zinavyotupwa ardhini na mpanzi . Kwa hivyo, mtoto huyu wa kwanza anaitwa Yezreeli, kwa muda mfupi tu, nami nitaiadhibu nyumba ya Yehu kwa damu ya Yezreeli, nami nitauangamiza ufalme wa nyumba ya Israeli. Mwana huyu wa kwanza, Yezreeli, anamaanisha kwamba baada ya watu wa Israeli kutawanyika uhamishoni, hapa ndipo usemi, makabila kumi yaliyopotea ya Israeli, Google B'nai Manasha, wana wa Manase, moja ya harakati za kuvutia sana, hata kama tunavyosema, za mamia ya Wayahudi walioenda hadi eneo la India, walifanya njia yao polepole baada ya kutawanyika kutoka ufalme wa kaskazini, na sasa wakifanya kazi na serikali ya Israeli.

Mapema, labda miezi saba iliyopita, nilimsikia Mwisraeli anayefanya kazi na serikali, akifanya kazi na watu hawa, akirudi. Pia alirejelea miji kadhaa nchini China, ambapo, kutokana na kutawanyika hadi sehemu za mbali za Milki ya Ashuru, iliendelea kusonga mashariki; baadhi yao, na wengi wao, sasa wanataka kurudi nyumbani. Wamehifadhi desturi fulani kutoka siku za Hosea.

Lakini pia kumekuwa na utamaduni mwingi wa kuzoea , mengi ya kuzoea mataifa mengine ambayo wamejikuta. Lakini kulikuwa na kutawanyika huko kuliahidiwa, na ufalme wa kaskazini ungegawanyika wakati Shalmaneser V, Sargon II walipokuja kushambulia, lakini hata kabla ya hapo, mapema kama 745 KK, Tiglath-Pileser aliingia na kuanza sera hii ya kufukuza watu, na kuwachukua watu kutoka sehemu za mbali za Milki ya Ashuru na kuwaweka katika ufalme wa kaskazini, na hiyo ndiyo asili ya tatizo la Wasamaria unalokumbuka katika siku za Yesu. Wayahudi hawazungumzi na Wasamaria.

Kwa nini? Kwa sababu ya watu hawa kutoka Milki ya Ashuru waliohamishwa hadi eneo hili ambalo Hosea anafanya kazi hivi sasa. Kwa hivyo, kungekuwa na kutawanyika au uhamisho kwa sababu ya dhambi ya watu, lakini pia inasema Mungu angewapanda au kuwapanda katika nchi yao tena. Na kwa hivyo, maana hii mbili ya kutawanyika, kwa upande wa uhamisho, na kuwapanda au kuwapanda katika nchi yao tena.

Kwa hivyo, sehemu ya kwanza hapa inazungumzia kuhusu Mungu kukasirika na nyumba ya Israeli. Sasa, mara nyingi, anatumia Efraimu, kabila kuu la ufalme wa kaskazini wa Israeli. Hapa anasema, nyumba ya Israeli, mstari wa 4, Na siku hiyo nitavunja upinde wa Israeli katika bonde la Yezreeli.

Anatazamia 721. Anatazamia kupinduliwa kwa mwisho kwa ufalme wa kaskazini. Na kwa nini Mungu anakasirika na ufalme wa kaskazini katika kisa hiki maalum? Anarejelea nyumba ya Yehu.

JEHU mkuu. Yehu, unaweza kumkumbuka. Yeye ndiye mtu anayeendesha gari lake kwa kasi.

Ungeweza kumwambia kila wakati kwa mbali. Kama ungekuwa na mlinzi ukutani na kuchungulia, kana kwamba, akiwa na darubini kwenye upeo wa macho, wingu la vumbi, ni Yehu, kwani anaendesha gari kwa hasira. Lakini Yehu, kwa sababu alikuwa mtu mwenye shauku ambaye alitaka kutetea kazi ya Bwana, alianza kuwaua waabudu wote wa pazia.

Katika ngazi moja, mtu anaweza kufikiri, vema, anamfanyia Hosea upendeleo. Yeye ndiye mchochezi wa mahubiri ambayo Hosea anahubiri. Naam, alifanya haya yote kwa njia ya ubinafsi na ya umwagaji damu.

Alikuwa kwenye usafi mkubwa. Na ukiangalia 2 Wafalme 9 na 2 Wafalme 10, moja ya maelezo ya wazi zaidi ya kifo yanapatikana katika, kwa mfano, 2 Wafalme 9, chini ya Yehu, ambaye anampata mwanamke huyu anayesukuma Ubaali huu wote ambao Hosea anaupinga, na ni Yezebeli, binti wa mfalme wa Tiro, ambaye ameolewa na Ahabu. Na kwa hivyo yeye, ndani yake mwenyewe, anawakilisha kitu hiki ambacho kinapaswa kuondolewa.

Na hivyo watu kadhaa wanaofanya kazi katika jumba la kifalme wanamtupa kifudifudi. Damu yake inamwagika ukutani na farasi. Wanamkanyaga.

Watu huingia kula na kunywa na kusherehekea kwamba ameangushwa. Na Maandiko yanasema fuvu la kichwa, miguu na viganja vya mkono wake ndivyo vitu pekee vilivyobaki kwake walipoenda kumzika. Hii ni njia ya kukupa maelezo yote ya picha ili kusema tunachofikiria kuhusu Ubaali.

Na mwanamke huyu ambaye alikuwa na shauku hii ya kuisukuma. Kwa hivyo, hii ilikuwa mauaji ya Yehu ya nyumba ya Ahabu. Vitendo vya umwagaji damu sana.

Katika 2 Wafalme 10:12 hadi 14:42 wakuu wa Ahazia pia wanauawa. Kwa hivyo, huko Yezreeli, hii ilikuwa Bonde la Yezreeli. Yezreeli ilikuwa kikapu cha mkate cha Israeli ya kale.

Yezreeli, bonde lote liliitwa Mbegu za Mungu. Sasa wakati wa kipindi cha Kigiriki, neno hilo lilibadilishwa kuwa Kigiriki, likafanywa kuwa la Kiyunani, likiitwa Esdraeloni, ambalo ni la Kigiriki kwa Yezreeli. Bonde la Mbegu za Mungu.

Kwa hivyo, huko Yezreeli, Yehu alimuua Mfalme Yoram wa Israeli. Pia alimuua mmoja wa wafalme wa ufalme wa kusini, Mfalme Ahazia. Bila kusahau Yezebeli niliyemtaja pia.

Kwa hivyo, kwa Hosea, mbali na haya yote, vitendo hivi vilikuwa uhalifu wa kutisha ili hatia yao ipate kufidiwa tu na kuanguka kwa nasaba ya kaskazini. Inatukumbusha leo, kuna mambo mabaya yanayotokea katika jamii yetu. Lakini hatuendi tena na kuchukua Uzi au bunduki za rashasha au bunduki na kuchukua sheria mikononi mwetu ili kufanya mauaji au kuwaondoa watu wanaofanya mambo ambayo hatuyaheshimu.

Roho hii ya kulipiza kisasi hutoka kwa urahisi, na tunaona hili katika theolojia ya ukombozi huko Amerika Kusini, huku mtazamo wa kuwaangusha paka wanene matajiri walio juu ya piramidi wanaoimaliza jamii na kutajirika kwa gharama ya maskini, wakati watu wanapowaangusha watu hawa ili kuikomboa nchi yao kutoka kwa mkandamizaji, moto wa porini mara nyingi hutawala. Na uharibifu, sio tu wa mali kubwa, bali wa maisha, unaweza kutokea katika uasi au uasi kama huo dhidi ya kitu fulani. Na kuna mvutano halisi kati ya theolojia ya ukombozi, yaani, Mungu ana shauku kwa maskini, lakini ni uovu kiasi gani unapaswa kumtendea mkandamizaji ambaye, kama maskini, ameumbwa kwa mfano wa Mungu, na ingawa amepotoshwa na kukosea, kuna usawa mzuri hapa wakati mwingine wa kuwa mpigania haki.

Na ni watu wangapi wengine unaowaangusha kutokana na shauku yako ya kuondoa uovu duniani kama unavyouona? Vyovyote vile, Yehu alikuwa na hatia, na Mungu alisema kwamba nguvu ya Israeli ingevunjwa. Katika mstari wa 5, kuvunja upinde, silaha katika ufalme wa kaskazini, upinde na mshale, mpiga upinde. Kwa hivyo, hapa anatumia neno la kijeshi kusema tu kwamba nguvu ya ufalme wa kaskazini ingeisha, na kutokuwa na uwezo wake wa kuvunja upinde kulitabiriwa.

Kwa msingi huo huo, Mungu anawajibisha mataifa yanayozunguka Israeli kuhusu maadili ya kimataifa na heshima kwa uhai. Sasa, mambo haya ni magumu zaidi kuyahalalisha leo kwa kuzingatia mambo, lakini vita vilikuwa sehemu kubwa ya maisha katika ulimwengu wa kale. Kila taifa lilikuwa na mungu wa vita.

Na Mungu hukutana na Israeli ndani ya ulimwengu huo, lakini katika vita, Mungu huwafanya Israeli wawajibike. Ni haki, usiende nje na kufanya mambo yako mwenyewe, na upanue mipaka yako kwa uhuru wa haki. Lakini siku zote kuna udhibiti na mtazamo ambao na kusudi ambalo mambo haya yanafanywa.

Kuna uwajibikaji hapo ambao Mungu alikuwa nao kwa viongozi na watu, na si kila vita vilikuwa vita vitakatifu. Na vita vilikuwa tofauti. Lakini katika kisa hiki pia, kumbuka historia ya Biblia imeandikwa kwa upendeleo kwa ajili ya ufalme wa kusini.

Wao ndio watu wema. Wao ndio nasaba ya Daudi isiyokatizwa huko Yerusalemu. Watu hawa kaskazini walijitenga, na kwa hivyo, karibu kama rekodi, unaposoma wafalme wa kaskazini, fulani na fulani walitawala kwa miaka mingi na kufanya yaliyo mabaya machoni pa Bwana.

Namaanisha, hivyo ndivyo walivyoonekana. Na hata kama walifanya jambo zuri, bado walikuwa watu wabaya. Na kwa hivyo, lazima uelewe upendeleo ambao historia imeandikwa nao.

Tunapenda kufikiri kwamba kila kitabu cha kiada katika maktaba ya Gordon hakijaandikwa kwa upendeleo, kwa mtazamo, kama si kwa ajili ya kutetea mtazamo fulani. Mojawapo ya changamoto halisi unapofikiria usomi, na hasa katika kuandika karatasi kama mwanafunzi, ni kama unaweza kutafiti mada kwa akili iliyo wazi kabisa, kufanya usomaji wote kwa njia ya kushawishi, kuingia kwenye nyenzo, na kuamua mahali ambapo ushahidi unakuongoza, badala ya kwenda maktabani mapema na kuchagua vitabu, kwa kuwa tayari unajua jibu la mada yako ya utafiti, na kupata vitabu vinavyotetea nadharia yako na msimamo unaotaka kutetea, na kisha kupuuza kwa heshima vitabu vingine au hoja zingine zinazofanya mtazamo wako usionekane mzuri sana. Usomi wa lengo ni, kama John Bright asemavyo, hata katika kufungua Biblia, ufafanuzi wa presuppositionalist hauwezekani.

Sote tunafungua Biblia kwa uzoefu wa zamani na mambo fulani yaliyotolewa. Huwezi kufanya hivyo kwa tabula rasa, kwa karatasi tupu kabisa. Tuna mawazo yetu.

Na baadhi yetu hata tuna upendeleo. Ukianza na Biblia kwani ni kazi ya fasihi tu, na kwa kuwa ni bidhaa ya kibinadamu, itakuwa na dosari na kutofautiana. Kisha, ukifungua Biblia na kufanya kazi yako kwa njia hiyo, basi utakuja na hitimisho ambazo hazichukulii Maandiko kama Neno la Mungu, na kwa hivyo kuaminiwa na, mwishowe, kutegemewa kabisa.

Kwa hivyo hata sehemu yako ya kuanzia katika kushughulika na Maandiko, ukianza masomo yako, kwamba hili ni Neno la Mungu, na hilo ni jambo la kwanza ninalolichukulia, badala yake hili ni hati ya fasihi ya kibinadamu yenye makosa yenye upendeleo katika mtazamo mmoja tu. Utaishia katika utafiti wako na dhana hiyo hiyo. Kwa hivyo, nadhani kwa kuwa kanisa limekuwa likifanya kazi na dhana mbili kuu za theolojia, na moja ya dhana hizo katika ulimwengu huu wa ukosoaji wa wasomaji, ingawa ni muhimu na tunahitaji kuisikia, dhana hiyo si kila mtu anayeweza kuielewa, na mtazamo wa kila mtu ni mzuri kama mtazamo wa mtu mwingine.

Tunahitaji tu kusikilizana na kuelewana. Hilo si dhanio la usomaji wa Biblia. Dhana ni kwamba Mungu yupo na amejifunua katika maandishi haya yaliyofunuliwa kimungu.

Kwa hivyo, hebu tuingie kwenye hilo na tuone kama tunaweza kusikia na kuelewa kile Mungu anasema kwa kutumia zana nzuri za kujifunza kisarufi-kihistoria Maandiko ndani ya aina yake na kufanya kazi kutoka kwa mtazamo huo. Tunahitaji kusikiliza kile ambacho watu wengine wanasema, lakini mwisho wa siku, ni muhimu zaidi tusikilize kile ambacho mwandishi alikusudia kuwasilisha kuliko kujaribu kumfanya mwandishi aone kwa njia yangu kwa sababu hivi ndivyo ninavyoona ndani yake. Na huo ni upendeleo ninao.

Sawa, mtoto nambari moja, Gomeri, Behrs, Yezreeli. Wametawanyika, lakini kwa mara nyingine tena, watapandwa kwa sababu unaposoma sura hizi tatu za kwanza, unatambua kwamba kuna urejesho kwa watu hawa. Huu si utengano wa kudumu wa uhusiano wao na Mungu.

Mtoto wa pili anaitwa Loruhamama . Mzizi wa rhm, ukitaka, kwa Kiebrania, mzizi huo unaonyesha wazo la huruma na kujali kwa rehema. Inamaanisha kuhisi kitu ndani ya utumbo.

Hapana, rhem ni neno la Kiebrania linaloamaanisha tumbo la uzazi, na kwa hivyo unaposema neno hili halina huruma, linamaanisha hulihisi katika eneo la utumbo. Na kwa hivyo, mtoto wa pili, binti, anazaliwa, mstari wa 6, na jina lake anaitwa Lo, kumaanisha halina huruma. Kwa maneno mengine, Mungu hataguswa tena, kana kwamba, katika sehemu ya ndani kabisa ya nafsi yake.

Alikuwa ameonyesha huruma, rehema, na neema kwa watu wake, lakini hangewahurumia nyumba ya Israeli. Lakini anabadilisha haraka mstari wa 7 na kusema, Nitakaa huko na Yuda kwa muda mrefu zaidi. Ninyi nyote wawili mtapelekwa uhamishoni.

Ufalme wa Kaskazini, uhamishoni hadi Ashuru. Ufalme wa Kusini, Yuda, uhamishoni hadi Babeli. Lakini nitaacha kamba icheze kwa muda mrefu zaidi na Yuda, si sasa, jambo ambalo anadokeza hapa.

Anasema, kwa sasa, nitawahurumia , nitawahurumia nyumba ya Yuda, na pale ambapo hutaokolewa kutoka kwa jeshi kubwa la Waashuru, nitawaokoa Yuda kutokana na shambulio la Waashuru. Lakini sitafanya hivyo kwa jeshi kubwa katika Ufalme wa Kusini. Angalia Maandiko yanavyosema hapa, mstari wa 7. Nitawaokoa Yuda, taifa dada yako upande wa kusini, kwa Bwana Mungu wao.

Sitafanya hivyo kwa upinde, upanga, au vita, farasi, au wapanda farasi. Wasomi wengi wanaamini kwamba hii ni dokezo kwa Senakeribu. Kumbuka, mnamo 701, Senakeribu alikuwa tayari ameteka miji 46 yenye kuta za Yuda.

Sasa yuko njiani kuelekea Yerusalemu. Hezekia anajiandaa kwa shambulio hilo. Handaki hilo la ajabu la maji la Hezekia huko Yerusalemu, kutoka bwawa la Siloamu hadi chemchemi ya Gihoni, huko nje kwenye bonde, Bonde la Kidroni.

Kwa hivyo angeweza kujihakikishia usambazaji mzuri wa maji. Alikuwa akijiandaa kwa shambulio hilo, lakini Maandiko yanasema nini? Kupinduliwa huku kwa ajabu kwa usiku kucha kwa majeshi 185,000 ya Ashuru na yule anayeitwa Malaika wa Bwana, 2 Wafalme 19, kunaelezea uzoefu huu. Herodotus, mwanahistoria wa karne ya 5 KK, anasema hii ilikuwa kama tauni ya bubonic, labda iliyosambazwa na panya kupitia kambi ya wanajeshi wa Ashuru walipokuwa wakizunguka jiji la Yerusalemu.

Hatujui jinsi uharibifu huu mkubwa zaidi, wa usiku mmoja, wa ghafla, wa karibu wanajeshi 200,000 ulivyotokea. Inaonekana ndivyo inavyodokezwa hapa, kwa sababu Hezekia aliokolewa wakati huo. Hezekia hakuokolewa tu wakati wa kupinduliwa kwa Yerusalemu chini ya Senakeribu, lakini hata aliokolewa kwa miaka mingine 15.

Kama tunavyo maandiko kadhaa yanayofanana, ikiwa ni pamoja na Isaya, ambayo yanamzungumzia mfalme huyu wa ajabu, mcha Mungu. Na labda ilikuwa ni kwa sababu ya Hezekia, mtu aliyeanzisha muziki katika ibada ya hekaluni, pamoja na ala zote. Hezekia, mtu mwema aliyesema, hebu tufanye Pasaka na turekebishe pengo hili kati ya Kaskazini na Kusini.

Tutawaruhusu hata ninyi watu mje kutoka ufalme wa kaskazini hadi Yerusalemu. Na aliondoa jambo hilo, na akajibu kwa nguvu kujaribu kuponya historia ya zamani. Na ilifanyika baadaye chini ya Yosia, ambaye alimfuata Hezekia wafalme kadhaa baadaye.

Kwa hivyo, ufalme wa kusini haungeanguka hadi 586. Lakini Mungu angeleta ukombozi. Mtoto wa mwisho ni Lo-Ami, si watu wangu.

Hii inawakilisha, bila shaka, kukatwa kabisa kwa uhusiano wa ndoa. Lakini ilikuwa ni kutengana kwa muda tu, si kwa kudumu. Hakika inaonyesha katika kuzaliwa kwa mtoto huyu wa tatu, mwana, kile kilichoanza Sinai, Nitakuwa Mungu wenu, mtakuwa watu wangu, fomula ya agano.

Sahau. Hujatenda hivyo. Na kwa hivyo, kutakuwa na kukataliwa.

Sio kukataliwa kwa kudumu, lakini kungesababisha uhamisho, na kungesababisha kuharibiwa kwa ufalme wa kaskazini kama chombo cha kisiasa. Ungevunjwa. Lakini uvunjaji huu wa uhusiano wa agano baadaye ungereshwa.

Sasa, marejesho yamedokezwa hapa mwishoni mwa sura, sura ya 1. Licha ya hukumu kwa Israeli isiyotubu, neno hilo dogo, bado, linaloongoza katika mstari wa 10, Na

bado idadi ya watu wa Israeli itakuwa kama mchanga wa bahari. Huu ni msemu wa mashariki. Kwa maneno mengine, kutakuwa na wengi wao.

Msisitizo wa Mashariki. Watu wa Israeli watakuwa kama mchanga wa bahari usioweza kupimwa wala kuhesabiwa. Na mahali walipoambiwa, Lo-Ami, ninyi si watu wangu, wataambiwa, wana wa Mungu aliye hai.

Na watu wa Yuda na watu wa Israeli watakusanyika pamoja. Sasa, anaangalia zaidi katika korido ya wakati. Nao watajichagulia, si wafalme mmoja mmoja, mfalme katika ufalme wa kaskazini anayetawala wakati mmoja na mfalme katika ufalme wa kusini.

Na ndiyo maana inachanganya sana unaposoma Biblia 101 kwa ajili ya ufalme uliogawanyika. Kwa sababu una orodha ya vyakula vya wafalme wapatao 20 kaskazini na wafalme wapatao 20 kusini. Na wengi wao wanatawala wakati mmoja au kwa wakati mmoja.

Sasa anazungumzia, tena, kurudi kwenye utawala wa kifalme, kana kwamba ni, angalau na mtawala mmoja. Nao watajichagulia kiongozi mmoja. Sasa anadokeza zaidi katika enzi ya kimasihani ambapo urejesho kamili wa haya utatokea.

Kwa hivyo, watu hawa wote wawili watajichagulia kichwa kimoja. Kuongezeka kwa Israeli hapa kunaweza kumaanisha kwamba familia ya Ibrahimu na familia ya agano vimeongezeka kwa sababu sisi ni watoto wa Ibrahimu. Na tumepanua ufafanuzi huo wa familia ya Ibrahimu kupitia kuwa na imani ya Ibrahimu.

Na hivyo, kupandikizwa kwa Mataifa kwenye mzeituni uleule. Kwa hivyo, Israeli bado ipo, na Mataifa wamepandikizwa kwenye mti, na kuwa watu wa Mungu. Na kama Paulo anavyotumia hili katika Warumi 9, kuna tofauti kati ya kuashiria na kuashiria.

Na inaonekana kama, katika Agano Jipya, Paulo anataka kumaanisha, yaani, anataka kuchukua kanuni ya wazo lililopanuliwa, watu waliofanywa upya na kurejeshwa, na kuwajumuisha Mataifa katika hili. Namaanisha, walikuwa watu ambao hawakuwa watu wa Mungu. Na Mungu atawahurumia Mataifa, na huyo ni wewe na mimi.

Na tunaweza kuwa sehemu ya watu wa Mungu. Nasi tunapaswa kujumuishwa kupitia familia hii iliyopanuliwa ya Ibrahimu. Kwa hivyo, tunachokiona katika sura ya 1 ni adhabu, Yezreeli.

Kisha, kujitenga, hakupendwa. Na kisha, mwishowe, kutengwa kabisa, sio watu wangu. Sasa, sura ya 2 inabaki na wazo hili la Hosea na Gomeri.

Sura hii inaanza na hali ya ndoa ya Hosea katika mstari wa 2. Lakini hivi karibuni inafifia na kuwa taswira ya taifa la Israeli, chini ya mfano wa ndoa ambayo

imeharibika. Mambo machache tu muhimu ninayotaka kuyataja. Katika 2.2, maneno hayo yanakumbusha fomula ya talaka ya kale.

Msihi mama yako, msihi, kwa maana yeye si mke wangu, wala mimi si mume wake. Katika mstari wa 3, mvue nguo. Hii ilikuwa adhabu ya uzinzi, na inathibitishwa katika vibao vya Nezu kutoka Ashuru.

Imetajwa katika Ezeieli 16. Zaidi ya hayo, si aina hii tu ya adhabu kwa uzinzi, bali katika mstari wa 5 inazungumzia, Nitawafuata wapenzi wangu, ndivyo alivyosema. Hii ni Israeli.

Baali na miungu hii mingine, Baali katika mfumo wa Wakanaani aliwapa nini waabudu wake? Mkate, maji, sufu, kitani, mafuta, na kinywaji. Vyote vina uhusiano na Baali, mungu wa asili. Yule anayetoa mavuno mengi na uzazi hushughulika na ardhi.

Mungu anasema atawaadhibu watu wake na kuwarudisha. Weka ua ndani kwa njia ya miiba ili huyu mpotevu arudi. Katika mstari wa 8, tuna utatu wa kilimo wa Biblia.

Na unapokuja kwenye Ubaali, hizi kanuni tatu muhimu zaidi za kilimo ndizo kiini cha Ubaali. Ndiyo maana Ubaali ulikuwa wa kuvutia sana. Nafaka, divai, mafuta, hizo tatu.

Uchumi ulikuwa na uhusiano mkubwa na mashamba hayo ya nafaka, utengenezaji wa ngano na mkate. Divai, yaani mashamba ya mizabibu, na mizeituni, mafuta. Na hayo matatu mara nyingi huunganishwa au kuunganishwa pamoja ili kuonyesha vitu vikuu vya nchi.

Hawa ndio watatu ambao, katika mfumo wa Wakanaani, iliainika kuwa Baali ndiye aliyetoa vitu hivi. Lakini maandishi yanasema hakujua kwamba ni mimi niliyempa vitu hivi, si mungu wa asili. Mimi ni mungu wa uumbaji, na nimekupa vitu hivi ili kukutegemeza kila siku.

Lugha inaendelea kuhusu Mungu kukomesha sikukuu za Israeli, na mizabibu yake na mitini yake itaondolewa kwa sababu ya Mabaali. Kisha unaelekea kileleni mwako mwishoni mwa sura ya 2, ambapo Mungu ataleta urejesho wa Israeli isiyo na imani. Na hii, bila shaka, ni ya Gomeri.

Upatanisho huu unaanza na mpango wa mume. Cha kufurahisha ni kwamba, kama vile ilivyotokea katika ndoa kubwa huko Sinai iliyoanzishwa na Mungu, maandiko yanasema Mungu alishuka, na Musa akapanda mlimani kuwakilisha Israeli. Tena, kama tulivyosema, ndiyo maana bwana harusi anashuka kwanza kwenye njia ya ukumbi na kumsubiri bibi harusi.

Wazo hili la kuanzishwa kwa Mungu katika agano, mojawapo ya sababu ninazoamini katika mustakabali wa Israeli ni kwa sababu Mungu huanzisha na Israeli hukamilisha. Lakini inachukua watu wawili kuvunja agano kikamilifu. Na Yahweh hatavunja agano, ingawa watu wake ni wapotovu na wasio wakamilifu na hawashiki mwisho wao wa agano kwa madhumuni ya Mungu kwa uaminifu wake mwenyewe.

Sasa, ukitaka kujifunza jinsi sherehe za ndoa zinavyofanya kazi katika jamii ya Kiyahudi, hili ndilo andiko muhimu zaidi katika Biblia. Hili ni agano, ndoa kama agano. Na urejesho na nataka tu kutaja maneno haya kwa haraka kwa kumalizia.

Anazungumzia uhusiano wa kudumu hapa. Katika siku hiyo nitafanya agano, anasema, na agano hili litakuwa la kudumu, la milele. Na kwa hivyo katika fomula za harusi za Kiebrania kutoka zamani, kifungu hiki kinanukuu, hata katika jamii ya kisasa ya Wayahudi, kifungu hiki kinanukuu.

Na angalia, kuna maneno matano yaliyojengwa hapa. Kwanza kabisa, zedeki , au haki. Anasema nitakuposa milele katika haki, akimaanisha matendo mema, kufanya jambo sahihi, zedeki .

Pili, anasema, Nitakuposa kwa haki, ambayo tena, ili ndoa ifanikiwe, lazima kuwe na ushirikiano, lazima kuwe na usawa, ugawanaji wa haki na usawa, ambayo ndiyo maana ya mishpat . Heschel ana sura nzuri unayosoma katika kozi hii kuhusu mishpat . Tatu, anatumia neno hesed, ambalo nitazungumzia zaidi baadaye, lakini ni upendo wa agano, upendo thabiti, upendo mwaminifu.

Ni aina ya uaminifu wa kudumu katika mapenzi. Hiyo ndiyo inafanya ndoa ifanikiwe. Ni upendo wenye kujitolea, licha ya kile Paul Borgman na Glenny wanasema.

Hesed amekuwa akiambatana nayo kila wakati, sitakuachilia uende. Sio hisia, ni uaminifu, uthabiti, shikilia hapo, uaminifu uliojaa. Rachamim ndiye wa nne, huruma.

Tuliona neno hili katika sura ya kwanza, likiguswa kwa uangalifu na kujali. Na kwa hivyo atakuwa na huruma hii tena. Na kisha la mwisho ni, linatumia neno emunah , nitakuposa kwa emunah , kwa uaminifu.

Hili likawa, bila shaka, kilio cha vita cha Matengenezo ya Kiprotestanti. Tutazungumzia hilo tunapozungumzia Habakuki. Wenye haki wataishi kwa emunah .

Paulo alikuwa na mtazamo au tafsiri tofauti ya hilo kuliko Habakuki alivyokuwa nayo hapo awali. Lakini inamaanisha kuwa na ahadi ya uaminifu, ya kutegemewa, na thabiti. Sawa, hayo ni maneno, zedek , mishpat , hesed, rahamim , na emunah .

Maneno hayo yote ni sehemu ya fomula ya kihistoria ya ndoa. Kwa hivyo, urejesho huu unamaanisha kwamba ikiwa watu wa Mungu watarejeshwa, hizi ndizo sifa

anazotarajia kutoka kwa watu wake ili wawe na ndoa nzuri. Inafanya kazi kwa usawa kwetu.

Tunataka ndoa nzuri. Haya ni mambo ambayo yanapaswa kuwa sehemu ya ndoa. Ni kweli kuhusu Mungu kuhusiana na watu wake.

Na ndoa ya kibinadamu ni kielelezo cha kile Mungu anachofanya kwa watu wake. Sawa, nitaanza hapo katika darasa letu Ijumaa.

Huyu ni Dkt. Marv Wilson katika mafundisho yake kuhusu Manabii. Hii ni kipindi cha 15, Hosea, Sehemu ya 2.